

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)
Foglalkozásleírás

1. FOGLALKOZÁS

I. A foglalkozás adatai

Ajánlott korosztály / létszám	10-14 éves diákok / 16-20 fő
Ajánlott időkeret	90 perc
A foglalkozás célja	<p>A médiahasználat során a kritikai befogadás fejlesztése, az információ hitelességének értékeléséhez kapcsolódó ismeretek, készségek fejlesztése. A digitális kommunikációban való részvételhez kapcsolódó felelősség tudatosítása, a részvételi kompetenciák fejlesztése.</p> <p>A foglalkozás bevezet a tényellenőrzés szempontjainak, folyamatának megismerésébe, az álhírek felismerésébe. Segítséget nyújt abban, hogy ha kételkedésre okot adó információval találkozunk, hogyan ellenőrizhetjük annak hitelességét.</p>
A foglalkozás tartalma	<ol style="list-style-type: none">Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése<ul style="list-style-type: none">Igaz rám - médiahasználati jellemzők bemelegítő játék, csoportalakítás betűkkel (10 perc)Igaz/hamis játék (5 perc)Hitelesítés, navigáció<ul style="list-style-type: none">Tényellenőrzés - egy interneten feltűnt kép elemzése abból a szempontból, hogyan nézhetünk utána, vajon valós-e az információ (55 perc)Kreatív médiaszöveg-alkotás<ul style="list-style-type: none">A mémek világa, mém-készítés (20 perc)
Digitális eszközök használata	A foglalkozáshoz a tanári laptopon kívül szükség van kiscsoportonként egy tabletre, esetleg számítógépre vagy mobiltelefonokra. A foglalkozás digitális eszközökkel támogatott, a feladatok egy része ezeken alapul, a foglalkozás médiapedagógiai céljai ezen eszközök használatával valósulhatnak meg.

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)
Foglalkozásleírás

Szükséges eszközök: számítógép, projektor, tabletek, papírlapok, tollak, csomagolópapír, filctoll, post-it tömb

Terem berendezése: kiscsoportos munkához 4 (vagy egymás felé fordított 2-2) pad és egy nagyobb tér, ahol a székek körbe vannak rakva. Az első játék után a székeket a gyerekek visszaviszik a padokhoz, és kiscsoportokban ülnek le.

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)
Foglalkozásleírás

II. A foglalkozás menete

Tevékenység-leírás	Tanári instrukciók a feldolgozást segítő, orientáló kérdések elvárható válaszok	Eszközök, anyagok (mellékletek)
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE		
Igaz rám - médiahasználati jellemzők bemelegítő játék, csoportalakítás betűkkel (10 perc)		
<p>A gyerekek körben ülnek, egyvalaki középen áll. A saját médiahasználatával összefüggő állítást fogalmaz meg. Aki igaznak érzi magára az állítást, feláll a helyéről, és keres magának egy másik széket. Ugyanoda nem ülhet vissza. Akinek nem jut hely, a kör közepére áll, és ő mondja a következő állítást.</p> <p>A játékhoz a gyerekek számánál eggyel kevesebb székre van szükség.</p> <p>A játék végén kiscsoportok alakítása: a gyerekek körben ülnek, a tanár A/B/C/D betűket mond sorban minden gyereknek, ez alapján megalakul a négy kiscsoport.</p>	<p><i>Mondj egy olyan mondatot, ami arról szól, hogy te hogyan használod a médiát!</i></p> <p>A tanár kezdi a játékot egy állítással. (Miatán kilép a kör közepéről, és a gyerek felálltak a székekről, kitesz egy széket a körből)</p> <p>pl.</p> <ol style="list-style-type: none"><i>Minden nap megnézem a Facebook oldalamat.</i><i>Szoktam posztolni a Facebook oldalamra.</i><i>Szeretem a sorozatokat.</i> <p>A tanár röviden összefoglalja az elhangzott állítások alapján a játékban megjelenő médiahasználati jellemzőket.</p>	-
Igaz/hamis játék (5 perc)		
<p>A gyerekek leülnek a négy kiscsoportban.</p> <p>Képek kivetítése, közös beszélgetés arról, vajon a látott képek valóságosak vagy hamisak, manipuláltak.</p>	<p><i>Mit gondoltok, igazak, vagy sem ezek a képek?</i></p> <p>A feladatnak nem célja annak feltárása, hogyan készültek a képek, csak azt illusztrálja, hogy nem könnyű eldönteni, igaz-e vagy hamis és ebben a meglepődés mértéke sem igazít el.</p>	<p>0. melléklet – ppt: 2-6. slide-ok</p> <p>A ppt-ben szereplő képek:</p> <ol style="list-style-type: none"><i>cápa - hamis</i>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

	<p><i>Találkoztatok-e már olyan képekkel a média világában (televízióban, interneten) amikről hamar kiderült, hogy nem valóságosak?</i></p> <p>Létezik ez a jelenség, mert ...</p> <ul style="list-style-type: none">▪ a technika könnyen lehetővé teszi a képek manipulálását, átalakítását▪ az embereket ez szórakoztatja, ez a humor, viccelődés egy formája▪ van olyan is, amikor valaki üzleti érdekből készít hamis hírt, hogy minél több emberhez eljutva, minél nagyobb megosztást generálva jusson bevételhez <p><i>A mai foglalkozáson azzal fogunk foglalkozni, hogy hogyan lehet kinyomozni azt, hogy egy hír igaz-e vagy sem, mit kell megvizsgálni, milyen szempontokat kell végig gondolni.</i></p>	<p>manipulált kép, árukladó jel: a tenger simasága stb.</p> <p>2. pókháló - hamis nem valós pók, hanem jégszobor</p> <p>3. repülő - igaz</p> <p>4. medve - hamis művészeti alkotás, beállított kép, a művész ilyen jellegű képeket készít</p> <p>5. hajó - igaz</p>
--	--	--

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

Tevékenység-leírás	Tanári instrukciók a feldolgozást segítő, orientáló kérdések elvárható válaszok	Eszközök, anyagok (mellékletek)
II. HITELESÍTÉS, NAVIGÁCIÓ		
Tényellenőrzés - egy interneten feltűnt kép elemzése abból a szempontból, hogyan nézhetünk utána, vajon valós-e az információ (55 perc)		
1. Közös beszélgetés a kivetített képről	<ul style="list-style-type: none">▪ <i>Mit látsz a képen?</i>▪ <i>Milyen állatok ezek?</i>▪ <i>Mi történik az állatokkal?</i>▪ <i>Hol történik?</i>▪ <i>Milyen évszak van?</i>	0. melléklet – ppt: 7. slide (külön: 1. melléklet)
2. Címadás A kiscsoportok két címet találnak ki a képhez, a címeket írásban is rögzítik, és elmondják mi történhetett.	<p><i>Az elhangzottak alapján találjatok ki címet a képhez! Minden csoport két címet találjon ki!</i></p> <p>Lehetséges címek:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Furcsa repülés▪ Új típusú utasszállító▪ Itt repül a kismenyét <p>Lehetséges történetek:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ A menyétet barátja a harkály elvitte egy kis sétarepülésre.▪ A menyét nem tud nagyot ugrani, ezért viteti magát az egyik fáról a másikra a harkállal.▪ A menyét is szárnyakat szeretne, de sajnos nincs neki.	papírlapok, tollak

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

	<ul style="list-style-type: none">▪ A menyét túl magasra mászott a fán és leesett, de a harkály röptében elkapta.▪ A harkály menyétet visz vacsorára gyerekeinek a kis harkályoknak. <p>A tanár rögzíti, hogy milyen sokféle értelmezés jelent meg egy képhez kapcsolódóan.</p>	
<p>3. Ismerkedés a hírral</p> <p>Szavazás arról, hogy igaz vagy hamis a hír.</p>	<p><i>Ti hogyan látjátok, igaz-e vagy hamis ez a hír? Manipulált, hamisított hírről, fotóról van-e szó, vagy igazi fényképről?</i></p> <p><i>Ki lehet-e deríteni?</i></p> <p><i>Hogyan lehet kideríteni?</i></p> <p><i>Mit kérdeznétek, minek néznétek utána, hogy kiderüljön igaz-e a hír?</i></p> <p><i>Most azt fogjuk megnézni, hogyan deríthető ki, hogy igaz-e vagy hamis.</i></p> <p>A vetített kép kivetítve marad a 4. és az 5. feladatrész megoldása során.</p>	<p>0. melléklet – ppt: 8. slide (külön: 2. melléklet)</p>
<p>4. Nyomozás kiscsoportban</p> <p>A nyomozás négy szempont szerint történik. Minden kiscsoport egy szempontot dolgoz fel a kapott forrásanyagok alapján. A szemponthoz kapcsolódó feladatlapon rögzítik a válaszaikat.</p> <p>A tanár a csoport ismeretében eldönti,</p>	<p><i>Nézzétek meg a szövegeket, képeket, filmeket és azok segítségével válaszoljatok a nálatok lévő kérdésekre és ezek alapján arra, hogy szerintetek a hír igaz vagy hamis!</i></p> <p><i>Figyeljetez arra is, hogy miért hiszitek el a leírtakat, miért gondoljátok, hogy nem "kamu", nem álhírről van szó!</i></p>	<p>19. melléklet</p> <p>kinyomtatva</p> <p>kinyomtatott szerepkártyák (tanár döntése alapján)</p> <p>tableten elérhető</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

<p>hogyan használ-e a feladatmegoldás során szerepkártyákat.</p> <p>Minden kiscsoport egy feladatlapot dolgoz fel, tölt ki.</p>		<p>források, továbbá minden kiscsoport a szöveges forrásokat papíralapon is megkapja.</p> <p>A mellékletek egy-egy Padlet lapon is elérhetőek; ez a tabletre letölthető mobilalkalmazáson, illetve böngészőn keresztül is elérhető a linkre kattintva.</p>
<p>A csoport - Élőhely és testi adottságok</p> <p>Az A csoport arra keresi a választ, hogy elképzelhető-e ez a szituáció az állatok méretei (nagyság, súly) alapján, illetve előfordulási helyük, táplálkozási szokásaik alapján.</p>	<p>A csoport - Élőhely és testi adottságok</p> <p>Mekkora állat a menyét? Milyen nagy és hány kiló? Elbírhatja-e egy harkály? Mekkora madár a zöld küllő? Milyen nagy? Elfér-e a hátán egy menyét? Azonos helyeken élnek? Mit esznek, hogyan táplálkoznak?</p>	<p>A csoport</p> <p>3. melléklet 4. melléklet 5. melléklet 8. melléklet</p> <p>https://padlet.com/borbalkaa/iszktxmyppfd</p>
<p>B csoport - Életmód, táplálékszerzés</p> <p>A B csoport arra keresi a választ, hogy</p>	<p>B csoport - Életmód, táplálékszerzés</p> <p>A kép Angliában készült. Ott előfordul mind a</p>	<p>B csoport</p> <p>6. melléklet 7. melléklet</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

<p>az állatok életmódja, táplálkozási szokásai alapján elképzelhető-e a történet.</p> <p>C csoport – A fénykép hitelessége</p> <p>A C csoport arra keresi a választ, hogy a fénykép(ek) vizsgálata alapján kideríthető-e, igaz vagy hamis állítás.</p> <p>D csoport - a képet készítő, illetve terjeszteni kezdő emberek hitelessége</p> <p>A D csoport arra keresi a választ, hogy a fotós, illetve a képet felkapó természetbúvár, létező, valós személy-e.</p>	<p>kettő állat? Hol talál élelmet a zöld küllő? Mivel táplálkozik a menyét? Hogyan vadászik a menyét? Megtámad-e nagyobb állatot a menyét? Hogyan tud védekezni egy madár támadás estén? Hogyan kerülhetett a menyét a zöld küllő hátára? Mennyire tipikus egy ilyen helyzet?</p> <p>C csoport – A fénykép hitelessége</p> <p>Készült-e más kép is a helyszínen? Mit mond a fotók hitelességéről a fotós szakértő? Mire alapozza az állítását? Ki a fotós szakértő? Honnan ért ehhez a témához? Az RTL Híradóban szereplő szakértő kicsoda, honnan ért hozzá?</p> <p>D csoport - a képet készítő, illetve terjeszteni kezdő emberek hitelessége</p> <p>Létező személy készítette a képet? Honnan tudjuk? Hogyan nézhetünk utána? Van-e a személynek saját FB profilja? Van-e más ellenőrizhető internetes jelenléte? Milyen a „digitális lábnyoma” a szereplőknek?</p>	<p>8. melléklet 3. melléklet 4. melléklet https://padlet.com/borbalkaa/vfizr9ap/q1j</p> <p>C csoport</p> <p>9. melléklet 10. melléklet 16. melléklet https://padlet.com/borbalkaa/7pqb7fx/39ld0</p> <p>D csoport</p> <p>11. melléklet 12. melléklet 13. melléklet 14. melléklet 15. melléklet https://padlet.com/borbalkaa/7zsb7pl/g8yb</p>
<p>5. A feldolgozás formájáról a tanár dönt.</p> <p>A verzió – feldolgozás mozaik</p>		<p>0. melléklet – ppt: 9. slide</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –

(10-14 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

<p>módszerrel</p> <p>Új kiscsoportok alakulnak úgy, hogy legyen minden csoportban valamennyi szempontot korábban feldolgozott csoporttag.</p> <p>A csoportok egy új, összesített feladatlapot töltenek ki a korábban külön-külön elkészített válaszok alapján.</p> <p>Az elkészült feladatlap alapján eldöntik, hogy a hír és a kép igaz vagy hamis.</p> <p>B verzió – feldolgozás a tanárral közös beszélgetés során</p> <p>A tanár kérdései alapján végig veszik a szempontokat és azt, hogy ennek során mit néztek és mire jutottak.</p> <p>A tanár a „nyomozás” alakulását figyelembe véve dönti el, hogy milyen részletességgel ismétlik át hangosan az eredményeket. Néhány szempontot mindenképpen elő kell venni és minden szempontnál foglalkozni kell a források hitelességével.</p> <p>A feladat végén a tanár újra rákérdez arra, mit gondolnak a diákok, igaz vagy hamis volt-e a hír.</p>	<p><i>Minden csoport beszélje meg és döntse el, hogy a megismert tények, vélemények alapján igaznak vagy hamisnak gondolja a hírt vagy képet.</i></p> <p><i>Vegyétek végig az egyes szempontokat és próbáljátok meggyőzni a többieket a csoportban, hogy miért gondoljátok igaznak vagy hamisnak.</i></p> <p><i>Mik voltak a legfontosabb érvek a döntésetekben?</i></p> <p><i>Mi billentette át a mérleget?</i></p> <p><i>Ha csak a képet látod, el tudod-e dönteni?</i></p> <p><i>Milyen hírforrásnak hiszel jobban? Miért fontos a sokféle forrás? Miért kell ellenőrizni a forrásokat is?</i></p>	<p>20. melléklet</p> <p>kinyomtatva</p>
<p>6. Rögzítés</p>		<p>0. melléklet – ppt:</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

<p>Az Indexen megjelent hír bemutatásán keresztül annak tudatosítása, hogy a mindennapokban találkozunk olyan hírekkel, eseményekkel, amelyeket a médiumok maguk ellenőriznek, de olyanokkal is, amit nekünk kell ellenőrizni.</p>	<p><i>Vannak komoly internetes oldalak, hírportálok, amik maguk ellenőrzik a hírek valóságát (a hagyományos médiumokban ez az újságíró feladata és többnyire meg is teszik), de vannak olyan internetes oldalak is, ahol neked kell figyelni, ellenőrizni, hogy igaz vagy hamis-e az információ.</i></p>	<p>10. slide (külön meg kell nyitni: 17. melléklet)</p>
<p>7. Híreket ellenőrző honlapok A tanár beszél az álhírekkel foglalkozó tényellenőrző honlapokról. Részletesebben mutatja a példának hozott magyar oldalakat, de felmegy az angol nyelvű honlapokra is.</p>	<p><i>Manapság már nagyon sok olyan információt, honlapot találunk, amit nem újságírók készítenek. Régebben az újságírók feladata volt figyelni az általuk közölt hírek valóságos jellegét, hitelességét. Ma már nekünk kell magunknak megtenni. De ebben segítenek az ilyen honlapok is.</i></p>	<p>0. melléklet – ppt: 11. slide</p>
<p>8. Összefoglalás A hitelesség vizsgálata során a legfontosabb szempontok összefoglalása. A diákok egyenként a mellékletben szereplő válaszokból választanak 2-2 elemet. Post-it-ekre írják, és felragasztják a tanár instrukciói alapján a táblán lévő csomagolópapírra olyan módon, hogy az azonos szempontok egymáshoz közel, egy csoportba helyezik el. A tanár az egyes szempontokat</p>	<p><i>Mire próbálunk figyelni a későbbiekben, ha egy új információval/hírel találkozunk az interneten, vagy valamilyen más médiumban?</i> <i>A tényellenőrző nyomozás során azt vizsgáltuk, hogy mennyire hihetünk az információnak, hiteles-e az, amit látunk, amivel találkoztunk.</i> <i>Két kérdés alapján próbáljuk meg közösen összefoglalni miről is volt szó! Válasszatok 2-2 elemet a listából, amit a legfontosabbnak ítélték!</i> Egy információ hitelességéhez meg kell</p>	<p>csomagolópapír, 0. melléklet – ppt: 12. slide (külön nyomtatva kell osztani: 18. melléklet) filctoll, post-it</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

kiemelheti filctollal.	<p><i>vizsgálom, ...</i></p> <p>Feladatlapon szereplő válaszok, amelyből a kiscsoport három elemet választ ki:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ ki a szerzője▪ milyen forrásokra hivatkoznak, milyen hosszú a szerző orra▪ hol jelent meg, mikor jelent meg▪ milyen a közlés minősége▪ megjelent-e hozzá kép <p><i>Megbízhatóbb egy közlés, ha ...</i></p> <p>Feladatlapon szereplő válaszok, melyből a kiscsoport három elemet választ ki:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ ismert, hiteles forrásokra hivatkozik▪ újságíró írta▪ vastag betűvel írták▪ ha arra szólít fel hogy osszuk meg másokkal▪ több nézőpontból mutatja be a hírt/eseményt▪ más médiumok/források is hivatkoznak rá	
------------------------	---	--

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

Tevékenység-leírás	Tanári instrukciók a feldolgozást segítő, orientáló kérdések elvárható válaszok	Eszközök, anyagok (mellékletek)
III. KREATÍV MÉDIASZÖVEG-ALKOTÁS		
A mémek világa, mém-készítés (20 perc)		
<p>1. Menyétes mémek</p> <p>A tanár kivetít néhány menyétes mémemet.</p>	<p><i>Látjátok, ez a történet meghihtette az internetezőket is, akik számtalan új jelentéssel gazdagították a képet.</i></p> <p>Mi az a MÉM?</p> <p>Az "utánzás" szóból származik, gyorsan terjedő kulturális elem.</p> <p>Legtöbbször egy vicces, manipulált kép, de ilyenek a kihívások is, pl. Mannequin Challenge.</p> <p>Mi a funkciója, jelentősége a kommunikációban?</p> <p>Azon túl, hogy vicces, hogyan segít megismerni a valóságot is? (túloz, lehetetlent mutat, irónia, ellentét, ismert és új tartalom összekapcsolódása)</p>	<p>0. melléklet – ppt: 13. slide</p>
<p>2. Hogyan készül a mém?</p> <p>Az tanár néhány vicces állatos képet vetít ki, és megkéri a diákokat, hogy adjanak címet, illetve találják ki, mit mondhatnak az állatok.</p>	<p>A diákok próbálják meg saját érzéseiket, élményeiket rávetíteni a képekre. (pl. ásító cica: "én, töriórán")</p>	<p>0. melléklet – ppt: 14-16. slide-ok</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

<p>3. Mémkészítés</p> <p>Feladat ismertetése</p> <p>A tanár és a csoportok közösen megnyitják a tableteken a MeMatic és az Aviary alkalmazást, és a mémek forrásául szolgáló képeket.</p> <p>Mémkészítés a tableteken</p> <p>A tanár eldöntheti, hogy a lenti feladatok közül melyiket és hányat végeztet el. A tapasztalatok szerint érdemes a diákokat hagyni szabadon alkotni. A feladat elsődleges célja a médiaszöveg-alkotás élményének megtapasztalása.</p> <p>a) <i>Válassz az alábbi befejezetlen mondatok közül, és készítsd el a feliratot:</i></p> <ul style="list-style-type: none">▪ Úgy néz ki ...▪ Azt hiszem ...▪ Mindenki tudja ... <p>b) <i>Alakítsd át képi eszközökkel, úgy, hogy giccses (naplementés-érzelmes) vagy akciófilm-szerű legyen! (Aviary)</i></p>	<p><i>Most ti is készíthettek mémeket, amelyeket megoszthattok egymással. Három feladatot kaptok, osszátok be a csoportban úgy, hogy mindenki használhassa a tabletet!</i></p> <p>A tanár a prezentáción bemutatja az app működését.</p> <p><i>Három feladatot kaptok, mindegyiknél más használja a tabletet, de közösen gondolkodjatok.</i></p> <p>(Ezek a feladatok nem igényelnek elmélyülést.)</p> <p>Az oktató körbejár, és segítséget nyújt az eszköz használatához, különösen a képek elmentéséhez és megosztásához.</p> <p>Amennyiben lehetőség van közös online mappa használatára, a képeket akár meg is oszthatjuk és közösen megnézhetjük.</p>	<p>0. melléklet – ppt: 17-31. slide-ok</p> <p>tabletek – rajta: alkalmazások: MeMatic és Aviary alkalmazások</p> <p>kép: menyétes kép – 21. melléklet (<i>valahol az alkalmazások számára elérhető helyen</i>)</p>
--	--	--

DRÓN PROGRAM
- kritikai médiaműveltség –
(10-14 éves korosztály)
Foglalkozásleírás

<p>c) <i>Készíts olyan feliratot, amely összefoglalja az óra mondanivalóját!</i></p> <p>Közösen megtekintés</p> <p>Az elkészült munkákat együtt megnézzük kivetítve.</p>		
---	--	--